INFORMACJA, al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, hol główny, tel.: 61 626 66 66; fax 61 626 67 44, e-mail: kancelaria@umww.pl

Aleksandra Domalska

Aleksandra Domalska

ps. „Zuch”, „Truda”, nazwisko okupacyjne Halina Świątkowska, Irena Bajer (po mężu Falgier)

25.08.1921 – 07.09.2001

Źródło zdjęcia: Archiwum IPN

Autor tekstu: dr Rafał Sierchuła IPN Poznań

Urodziła się 25 sierpnia 1921 r. w Poznaniu, była córką Stanisława i Jadwigi z domu Wojciechowskiej. W stolicy Wielkopolski jej rodzice zamieszkali w listopadzie 1919 r. przy ul. Herdera 20 (od 1920 r. Śniadeckich). W grudniu 1922 r. przenieśli się do Inowrocławia, a następnie do Śremu. Tam Aleksandra została absolwentką szkoły wydziałowej. W tym czasie zaangażowała się w działalność harcerską i została członkinią Komendy Hufca Żeńskiego ZHP w Śremie.

W początkach okupacji rodzina Domalskich, matka, siostra i dwóch braci została wysiedlona do Generalnego Gubernatorstwa i trafiła do wsi Żmijowisko, w województwie lubelskim. Aleksandra natomiast pozostała w Śremie i zaangażowała się w działalność konspiracyjną. Została zaprzysiężona przez Wacława Adamskiego do Narodowej Organizacji Bojowej, w której pełniła funkcję łączniczki oraz kurierki. Pracowała też w dziale legalizacyjnym. Prowadziła akcję pomocy społecznej dla wysiedlonych z Wielkopolski do GG i aresztowanych.

W 1946 r. w „Poświadczeniu” przewodniczącego Miejskiej Rady Narodowej w Śremie, tak opisano jej aktywność: „brała czynny udział w czasie okupacji w życiu konspiracyjnym, przychodząc z wydatną pomocą naszym więźniom politycznym, znajdującym się w obozach i więzieniach niemieckich. Za jej staraniem otrzymywali więźniowie odzież, żywność, pieniądze itp…”. Aresztowana przez niemiecką policję 1 grudnia 1940 r. została skazana na 22 miesiące więzienia przez Amtsgericht w Posen za działalność na szkodę III Rzeszy.

Osadzona w więzieniach w Fordonie k. Bromberg, Warthestadt i Rawitsch. Zwolniona ze względu na ciężki stan zdrowia 28 kwietnia 1942 r. 20 października 1942 r. uciekła ze Śremu do GG, do znajdującej się tam rodziny. Zaangażowała się tam w działalność niepodległościową, zaprzysiężona do AK, działała jako sanitariuszka i instruktorka Wojskowej Służby Kobiet w Obwodzie Puławy, używając ps. „Halina”. Po wojnie powróciła do Śremu. Rozpoczęła pracę w Powiatowym Komitecie Opieki Społecznej przy ul. Mickiewicza 2. W dniu 30 listopada 1945 r. Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego wszczął przeciwko niej śledztwo w sprawie działalności w antyrządowej organizacji „Wolność i Niezawisłość”.

Nakaz aresztowania wystawiono 15 grudnia 1945 r., choć aresztowana i przesłuchiwana była już 30 listopada. W toku śledztwa zarzucono jej działalność wywiadowczą, kolportaż nielegalnych wydawnictw „Głosu Polaka", „Baszty". Skazana 15 maja 1946 r. przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Poznaniu na 2 lata więzienia. W jej sprawie szereg organizacji politycznych i społecznych zwracało się z prośbą do władz sądowych i do prezydenta Bieruta o ułaskawienie. W wyniku tych interwencji została zwolniona z więzienie 4 lipca 1946 r., a formalne postanowienie o zastosowaniu amnestii, Wojskowa Prokuratura Rejonowa w Poznaniu wydała 8 marca 1947 r.

Zagrożona kolejnymi represjami za działalność w ZHP, w 1948 r. wyjechała ze Śremu. Pracowała jako księgowa. Po wyjeździe inwigilowana do 1956 r. na terenie województwa dolnośląskiego. Była żoną Tadeusza Flagiera. Zmarła 7 września 2001 r. w Świnoujściu.

Projekt powstał we współpracy z oddziałem IPN Poznań oraz Muzeum Martyrologicznym w Żabikowie.

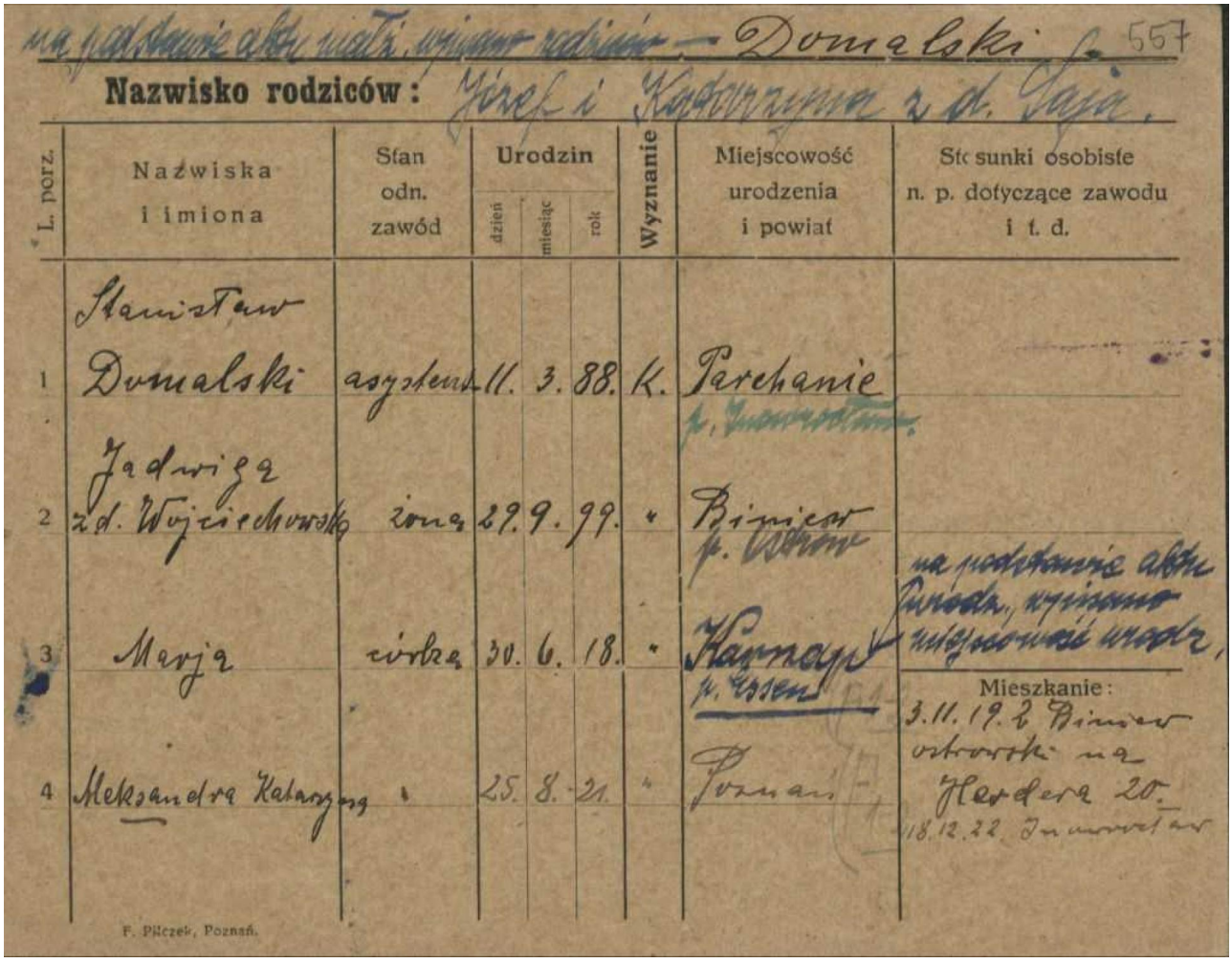

na podstawie aktu urodz. wyjmuje rodziców – Domalski p. 557

Nazwisko rodziców: Józef i Katarzyna z d. Saja.

L. porz.	Nazwiska i imiona	Stan odn. zawód	Urodzin dzień	Urodzin miesiąc	Urodzin rok	Wyznanie	Miejscowość urodzenia i powiat	Stosunki osobiste n. p. dotyczące zawodu i t. d.
1	Stanisław Domalski	asystent	11.	3.	88.	K.	Parchanie p. Inowrocław.	
2	Jadwiga zd. Wojciechowska	żona	29.	9.	99.	"	Bninek p. Obrzycko	na podstawie aktu urodz. wyjmuje miejscowość urodz.
3	Marja	córka	30.	6.	18.	"	Kamnaja p. Essen	Mieszkanie: 3.11.19.2 Bninek ostrowska na Herdera 20. 18.12.22. Inowrocław
4	Aleksandra Katarzyna	"	25.	8.	21.	"	Poznań	

F. Pilczek, Poznań.

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

BASZTA

I Rok Organ Zrzeszenia "Wolność i Niezawisłość" Nr.2.
Listopad 1945 r.

Kto chce być sługą niech idzie,
niech żyje,
Niech sobie łańcuch okręci na szyję,
Niech swoją wolę na wieki okiełza.
(Kornel Ujejski "Maraton")

Zagadnienie Ziem Zachodnich.

Ziemie Zachodnie Rzeczypospolitej Polskiej,oddane nam warunkowo w administrację,muszą być zaludnione i zagospodarowane.Jest to warunek,który postawiła Anglia i Ameryka na konferencji poczdamskiej.Wypowiedzi obecne mężów stanu Anglii i Ameryki dalej podtrzymują ten punkt widzenia.

Wniosek dla nas jasny i wypływające z niego zadanie zrobić wszystko co w mocy ludzkiej leży,by zaludnienie i zagospodarowanie nastąpiło.I to w czasie krótkim,bo konferencja pokojowa,na której ostatecznie sprawy granic zostaną ustalone,nie będzie czekać na naszą gotowość.A my okrojeni od wschodu w razie utraty ziem zachodnich,przestalibyśmy być czynnikiem politycznym,z którym ktokolwiek by się liczył,zostalibyśmy uzależnieni od takiego czy innego mocarstwa i jeżeli nie pozornie,to faktycznie utracilibyśmy niepodległość.

Naród zagadnienie Ziem Zachodnich odrazu zrozumiał i dalej docenia znaczenie tego problemu.Spontaniczny ciąg na zachód był tego wyrazem.

Rząd Tymczasowy według wypowiedzi oficjalnych,propagandy,wieców, prasy rzekomo podziela wolę Narodu i docenia w równej mierze znaczenie Ziem Zachodnich,Nasz obecny opiekun Rosja Sowiecka oficjalnie nas popiera i rzekomo udziela nadzwyczajnej pomocy.

Ale to są tylko pozory.Fakty zaprzeczają jakiejkolwiek dobrej woli tak ze strony Rządu Tymczasowego jak i Rosji Sowieckiej.Organizacja przesiedleń i zapewnienie bezpieczeństwa przeczy temu w najokropniejszy sposób.Wysyłanie nie tylko poszczególnych jednostek ale i całych transportów na ślepo,brak jakiejkolwiek koordynacji władz wysyłających z władzami przyjmującymi,tułanie się transportów i osób po terenie,wyrzucanie nieraz kilkakrotne z obsadzonych placówek,grasowanie hord bandyckich, gwałty,grabierze,morderstwa ze strony Armii czerwonej.
Są to fakty potwierdzone przez czynniki oficjalne i prasę.

Następstwa widzimy.Rozpoczął się odwrót pionierów przybierający coraz większe rozmiary.Brak dalszych nowych.Życie gospodarcze na Ziemiach Zachodnich zamiera,pola leżą odłogiem,wsie puste.Jedynie w miastach słabe objawy życia.Najwyraźniej przegrywamy Ziemie Zachodnie.

Stwierdzamy fakty.Z faktów wypływają wnioski.Są moce,którym zależy wykazanie wobec świata,że nie jesteśmy w stanie zaludnić i zagospodarować Ziem Zachodnich,że jesteśmy Narodem pozbawionym charakteru i zdolności organizacyjnych.

Moce te są łatwe do stwierdzenia.Łatwo stwierdzić kto dysponuje środkami i akcją w tak haniebny sposób przeprowadza.Jest to Rosja Sowie-

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Stos Polski

Nr.1 Wojewódzki Organ Stowarzyszenia "Wolność i Niezawisłość" Rok I

Listopad 1945.

O Wolność Obywatela i Niezawisłość Państwa.

Przeszło 5 lat o pełną wolność i niezawisłość walczyła Polska Podziemna trzon Narodu, opierającego się wyniszczającej okupacji niemieckiej. Zbrojne ramię Polskiego Państwa Podziemnego - Armia Krajowa w walce tej szczególnie dotkliwe poniosła ofiary; ofiary uporczywej pracy nad realizacją ideału, który przyświecał naszym poległym towarzyszom broni.

Szósty rok wojennej zawieruchy przyniósł nam wprawdzie uwolnienie z nienawistnego jarzma niemieckiego i wprowadził wielkie zmiany w międzynarodowym położeniu Polski i w jej stanie wewnętrznym, ale wytworzone przez nie warunki życia obywatela polskiego dalekie są od tego obrazu, który widzieli przed oczyma ginący żołnierze Polski Podziemnej. Wierni jej testamentowi podejmujemy polityczną walkę o jego urzeczywistnienie. Nie nasza jest wina, że podstawowe prawo wolnego obywatela w demokratycznym państwie - prawo zrzeszania się - musimy realizować w postaci tajnej wobec zaszłych wielkich zmian uważamy za konieczne określenie naszego stosunku do głównych zagadnień polskiego życia publicznego.

I. Polityka zagraniczna Polski.

Politykę w stosunku do innych państw i narodów musi cechować trzeźwy realizm w ocenie moralnych i materialnych sił światem rządzących. Nie jest to sprzeczne z twardym obstawaniem przy polskich koniecznościach życiowych. Nasza walka o demokratyczne urządzenie Polski musi być połączona z walką o demokratyczne urządzenie świata t.j. o równość traktowania niezawisłości wszystkich narodów i całkowitej ich swobody w samodzielnym zorganizowaniu się demokratycznym u siebie. W tej dziedzinie najbardziej nam bliskie jest zabezpieczenie wolności i niezawisłości przez społeczeństwo anglosaskie. Wieloletni nasz sojusz z tymi państwami powinien być i nadal jedną z głównych podstaw naszego bezpieczeństwa. Za konieczne i pozytywne uważamy utrzymanie dobrych stosunków politycznych i współpracy gospodarczej z Związkiem Radzieckim. Należy o tym pamiętać, aby te stosunki układały się przy pełnej równorzędności i niezawisłości Polski. Poniesione dla tych stosunków ofiary terytorialne przekroczyły jednak ramy sprawiedliwości. Straciliśmy ziemię, których wkład w życie kulturalne i duchowe Polski był wielki, utraciliśmy poważne źródła naftowe a około 3 milionów Polaków zostało pozbawionych swych wiekowych siedzib. Krzywda ta powinna być wyrównana w drodze układów dalszych i rewizji tych jednostronnych decyzji. Nie jest wynagrodzeniem uzyskanie korzystnej granicy zachodniej, gdzie jeszcze potrzebny jest ogromny wkład całej Polski i ogromny wieloletni wysiłek dla utrwalenia tam naszych interesów politycznych i gospodarczych. Dla utrzymania równowagi europejskiej koniecznym jest by Polska mogła układać stosunki polityczne ze wszystkimi sąsiadami na zasadach całkowitej równości i lojalności.

II. Likwidacja Rządu Polskiego na Obczyźnie.

Przez 5 lat wojny Polska Podziemna podporządkowywała się lojalnie Rządowi Polskiemu na obczyźnie, licząc się z legalnością jego władzy a więc i z jego wskazówkami i poleceniami. Moc prawna tego rządu wygasła nie formalnie a faktycznie - przez cofnięcie uznania międzynarodowego. Wywołało to zamieszanie w umysłach i sercach Polaków rządnych legalnego kierownictwa.

./.

Dziękujemy za odwiedziny i zapraszamy ponownie